



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De forma, & conditionibus, seruandus in prouisione beneficiorum
simplicium. punct. 4

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

deuoluto illas prouideri, neque sui capituli consensum, neque alias conditiones seruare tenetur.

21 Maior dubitatio est, an praelatus, cui est facta deuolutio, teneatur ex oppositis examinatus in tempore semestris ab ordinario, electionem facere. Garcia 5. part. de benef. c. 4. n. 214. negat; quia examen publicum solum pro electione ordinaria constitutum est, non pro electione faciendi iure deuoluto. Affirmat tamen, si solum esset vnus oppositor repertus habilis in tempore, obligationem esse illum eligendi. Quia ratione oppositionis ius consuetudine habet, iuxta decisionem Puci 253. lib. 3. & consil. Mandolij 51.

Sed probabilius credo obligationem esse eligendi ex examinatus in tempore ob eandem rationem, ac est obligatus eligere oppositorem repertum idoneum in tempore, quando solus est. Nam qua ratione ipse oppositor ex oppositione ius habet, vt si bene beneficium concedatur, eadem ratione omnes ius considerabile acquirunt, vt digniori ex illis, & non alteri beneficium detur. Ergo illud ius amittere non debent ob negligentiam capituli, & Episcopi, qui electionem facere debebant. Ergo praelatus, ad quem fit deuolutio, non potest alium ab ipsis eligere: non quia publicum examen fit pro eius electione constitutum, sed quia ex illo pro electione ordinaria facto ius considerabile acquirunt, ne alteri ab ipsis fieret prouisio: & fauet Azor. 2. part. lib. 6. c. 7. q. 8.

22 Decimo dubitatur, qualiter hi canonici praebeendis priuilegiati, si ab que licentia sui capituli ab Ecclesia absint? Respondetur in Bulla Leonis decimi paulo post principium, statim, debent huiusmodi canonicos in suis Ecclesiis personaliter residere, & si absque ordinarij, vel capituli sui licentia vltra mensum se absentent eo ipso collatis canonice, & praebenda huiusmodi priuilegiati, & perpetuo ad illos inhabiles existenter, possedere & deheret de illis sic vacantibus alijs graduatis qui vellet, & valent in ipsis Ecclesiis residere, alias iuxta praedictarum priuilegiarum tenorem prouideri. Neque obinde alij canonici eos canonice priuilegiati, nec se sentiunt ad hanc priuilegiarum faciendam obligati. Sed admissio constitutionum huiusmodi seruandam esse, aduerto; qui ex causa a iure concessa se absentent, iam ex licentia ordinarij, scilicet Pontificis, se absentent. Ergo non violat hanc constitutionem. Cum ergo in omnibus Ecclesiis Hispaniae tres menses recreationis, & quietis sint praebendis concessi, qui se ob hanc causam absentent, ex licentia ordinarij absentes esse. Deinde aduerto absententiam vltra mensum debere esse a ciuitate. Nam dum qui in ciuitate residet, etiam si diuinis non assistat, non dicitur absens iuxta Glossam in cap. nunc de clerico non residentem in 6. verbo adseruare. Ancharan. Dominie. Franc. & alios. Callador. decis. vnica. eodem tit. Caxar. de Grassis decis. 116. Coarar. lib. 3. var. cap. 13. n. 3. Moneta de distribut. p. 4. n. 18. q. 2. p. 9. 5. a. n. 17. q. 9. n. 14. n. 1. q. 3. p. 9. 8. n. 5. quos referet, & sequitur Garcia, p. de benef. cap. 4. n. 229. Praeterea nota licentiam dandam esse a capitulo qui hos canonicos eligit, vel ab ordinario, scilicet Episcopo, vel eius vicario generali; a quoquoque enim deur, sufficit ad vitandam hanc priuationem. Sed an sufficit ad hunc effectum licentia data abique legitima causa? Affirma Garcia supra, quia non verificatur se absente absque licentia. At mihi probabilis est non sufficere; quia data licentia abique legitima causa est, cum neque ordinarius, neque caputulum potestatem habeant concedendi praebendarum facultatem se absentandi abique legitima causa. Sed qui nullam, & inuallidam habet licentiam reputatur, ac si licentiam non haberet; quia idem est non habere licentiam, ac illam habere inuallidam, vt pluribus comprobatur Gonzalez gloss. 57. a. 7. 12. & consilium Garcia d. 11. a. 5. part. de benef. cap. 4. n. 228. Ergo licentia abique legitima causa data, priuationem non vitat. Et confirmatur ex doctrina ipsius Garciae n. 227. ipse enim asserit licentiam nullam, vt pote non seruata forma statutorum, vel non seruato modo vocandi, aut vocandi ad capitulum, non prodesse praebendato se absentanti ad vitandam canonice priuationem; quia inuallida, & nulla licentia reputatur, ac si non esset. Sed data sine causa legitima etiam est nulla. Quia inferiori non est datum dispensare in lege superioris abique causa legitima. Ergo etiam reparari debet, ac si non esse.

PUNCTUM IV.

De forma, & conditionibus seruandis in prouisione beneficiorum simplicium.

- 1 Requiritur, quod prouidens cognoscat prouidendum idoneum esse.
- 2 In aliquibus beneficijs concursus requiritur.
- 3 An examen pro beneficijs simplicibus sit necessarium? Proponeatur dubitandi ratio.
- 4 Resoluitur non esse necessarium in beneficijs quae sunt de libera Episcopi collatione, si prouidendus notus sit.
- 5 Item est dicendum in beneficijs simplicibus de iure patronatus.
- 6 In beneficijs, quorum institutio ad inferiores Episcopo pertinet, etiam pro forma praemittendum est.

- 7 Vocandi sunt omnes patroni in beneficijs iuris patronatus.
- 8 Non est opus eos nominatim vocare, tamen si alij oppositum sentiant.
- 9 Non est in potestate instituentis peremptorium terminum apponere patronis ad praesentandum.
- 10 Institutio facienda non est durante termino concessio patronis ad praesentandum.
- 11 Collatione beneficij simplicis facta in contradictorio iudicio, non est tradenda possessio appellatione pendente, neque durante termino ad appellandum.
- 12 Limitatur, nisi consuetudo sit in contrarium.
- 13 Item nisi sit statutum aut consuetudo synodalis.
- 14 Debet tamen esse a sede Apostolica confirmatum, alias executionem non suspendit, tamen si alij contrarium sentiant.

Haec beneficia dupliciter prouideri possunt; vel collatione, vel institutione, seu electionis confirmatione. Si per collationem prouidentur siue ab Episcopo, siue a praetatis inferioribus nulla alia conditio requiritur, nisi quod conferens cognoscat prouidendum habilem, & idoneum esse, iuxta Glossam in cap. monasterium 16. q. 1. c. cap. quoniam de iure patronatus, verbo qui maioribus. Cum ergo haec habitus cognosci possit absque examine per concursum, vel per examinatos synodales factum, ideo in prouisione horum beneficiorum neque concursus neque examen synodatum requiritur, non solum spectato iure communi antiquo, sed etiam nouo Tridentini, vt post alios relatos tradit Gonzalez gloss. 6. a. numero 242. Garcia 9. part. de benef. cap. 3. num. 4. Marc. Anton. Genuen. praxi c. 119. num. 5.

2 Exciptenda tamen sunt aliqua beneficia simplicia, quae per concursum prouidentur ex speciali privilegio sedis Apostolicae, vt de canonicis doctoribus, & magistralibus dictum est punct. praec. Et ex speciali constitutione aliquarum Ecclesiarum, vt constat in beneficijs patrimonialibus diocesis Burgen. Calagurtis, & Palentini, quae filijs patrimonialibus per concursum prouidentur. Gonzalez gloss. 6. n. 245. q. 247.

3 Difficultas ergo est, an examen aliquod praemitti necessario debeat in horum beneficiorum simplicium collatione, quantumvis tibi conferenti, vel instituenti nota sit persona quae prouideri debet? Rationem difficultatis fecit decretum Trident. sess. 7. cap. 13. de reform. ibi: Praesentari, seu electi, vel nominati in quibusvis Ecclesiasticis personis etiam sedis Apostolicae nunciis ad quauis Ecclesiastica beneficia non instituantur, neque confirmantur, neque admittantur etiam praeterea cuiusvis privilegij, seu consuetudinis etiam ab immemoralis tempore praescripta, nisi fuerint prius a locorum ordinarijs examinati, & idonei reperti, & nullus appellationis remedijs se tueri possit, quominus examen subire teneatur. Praesentatis tamen electi, seu nominati ab vniuersarijs, seu collegijs generalium studiorum exceptis. Ex quibus verbis colligitur institutionem, seu confirmationem faciendam non esse cuiusvis Ecclesiastici beneficij, quin ab ordinario examinetur instituetodas. Ad idem est decretum sess. 25. c. 9. de reform. circa medium ibi: Ad hoc licet Episcopo praesentatis a patronis si idonei non fuerint, repellere. Quod si ad inferiores institutio pertinet, ab Episcopo tamen, iuxta alia statuta ab hac sancta synodo, examinantur, aliqui institutio ab inferioribus facta irrita sit. & inania.

4 Pro resolutione dicendum est primo, si beneficium sit de libera Episcopi collatione, & Episcopo persona quae prouideri debet nota est idonea, & absque vilo examine illum prouideri potest; quia nullibi cauetur in his beneficijs simplicibus examen esse pro forma praemittendum. Nam Tridentin. in supradictis textibus loquitur tantum de beneficijs iuris patronatus, & per institutionem acquiris, non de beneficijs, quae sunt de libera Episcopi collatione. Cum ergo ad horum beneficiorum prouisionem sola habitus prouisi requiratur, si haec nota est absque examine, examen necessarium non erit: & ita post alios plures relatos tradit Gonzalez gloss. 4. n. 86.

Quapropter examinatus & legitime approbatus ad sacros ordines examinatus non debet, vt ei beneficium simplex conferatur, vt probat textus in cap. accepimus 13. de stat. c. qualis. ibi, quos a se, vel praedecessoribus suis ordinatos fuisse constaret, eo praesertim quo ad obtinendum beneficium debet idoneos reputare, quos ad ordines suscepisti. Et ratio esse potest; quia eadem qualitates ad ordines, & ad beneficium simplex requiruntur. Gonzalez alius relatis, num. 84. Excipe, nisi noua causa superueniat: qualis esset, si per longum tempus intermissionem ab studijs fecerit, quando ratione huius intermissionis prudenter praesumi potest literaturae necessarium esse oblitum. Gonzalez num. 96. Secundo excipe, nisi beneficium haberet aliquam administrationem sacramentorum, vel curam animarum exercendam, quia tunc deberet prouidendum, et si sacerdos sit, examinare, nisi aliunde quam ex ordinatione tibi constaret idoneum esse, colligitur ex Tridentin. sess. 14. cap. 3. de reform. & notat Gonzalez d. 11. gloss. 4. num. 101. Tertio excipe beneficia simplicia qualificata, nempe dignitates, seu Canoniceatus in Cathedralibus requiritur specialem industriam, & concilium, quae tamen facti ordines non requirunt. Gonzalez num. 102. Hinc a fortiori

Fortiori constat te approbatum legitime ad beneficium simplex, si illo dimisso aliud simile obtineas, non esse necessarium denuo examinandum; nisi aliqua nova causa superueniat; quia prælumeris habilis, & idoneus: sic Barbosa *ex declarationibus concilij atheno* cap. 13.

5 Dico secundo, in beneficiis simplicibus de iure patronatus laicorum idem esse dicendum, ac dictum est de beneficiis, quæ sunt de libera Episcopi collatione: non esse inquam examen necessarium, nisi ubi non constat instituenti de dignitate prouisi. Quia concilium in *ditto* c. 13. *sess. 7.* non de iis beneficiis, sed de beneficiis patronatus Ecclesiastici loquitur: & licet in *sess. 15. c. 9.* generaliter loquatur de beneficiis iuris patronatus, non tamen dixit sic præsentatos examinandos esse, sed solum dixit licere Episcopo præsentatos ad patronis, si idonei non fuerint, repellere; quod stare optime potest, quin obligetur examinare eum, quem idoneum esse cognoscit, poterit tamen si velit illum examinare. Garcia 9. p. de *benef. c. 3. n. 9.*

6 Dico tertio, in beneficiis, quæ sunt de præsentatione, electione, seu nominatione personarum Ecclesiasticarum, si institutio ad inferiores Episcopo pertinet, debet præsentatus, electus, seu nominatus, quantumvis notorie idoneus, examinari ab Episcopo. Quia de his tantum beneficiis requisitum est examen pro forma, in *ditto* cap. 13. *sess. 7.* & cap. 9. *sess. 25.* & tradit Garcia d. 9. p. de *benef. num. 6.* & August. Barbof. in *declar. concil. d. c. p. 13.*

7 Præter supradictam conditionem idoneitatis vltimus requiritur in beneficiis de iure patronatus tam laici, quam Ecclesiastici citatio, & vocatio omnium patronorum, vt ex illorum præsentatione, & nominatione institutio fiat. Alias nulla erit institutio, vt potest in qua est ommissa consensus illorum quorum interest: colligitur ex *cap. quoniam. fin. de elect. in 6.* qui licet de electione loquatur, ad nominationem, seu præsentationem doctores extendunt; quia est eadem ratio: Gloss. Ancharan. Dominic. & Franc. Ioann. Andr. in *supradicto* textu. Lambert. de *iure patron. l. p. lib. 2. q. 6. per totam.* Perez de Larada *capell. lib. 2. c. 10. n. 32.* & 39. Garc. 9. p. de *benef. c. 4. n. 1.*

8 An autem patroni necessario citandi, & vocandi sint nominati termino preceptorio apposito; vel sufficiat eos generaliter vocare per edictum: Communis sententia approbata à Rota, 8. Februar. 1599. vt referit Garcia *supra* n. 8. defendit, si patroni sunt certi, esse citationem, & vocationem nominatim faciendam, alias sufficere generalem per edictum; quia in *d. c. p. fin.* statuitur citationem nominatim faciendam esse, ubi est coelectus, vel apparet oppositor; alias sufficere generaliter in Ecclesia, in qua electio facta est, vt si qui sint, qui se velint opponere compareant assignato preceptorio termino competenti. Ergo idem erit dicendum in præsentatione & nominatione, non esse inquam, institutionem faciendam, quin prius vocentur patroni si qui sint, & præsentati ab ipsis.

Cæterum dicendum existimo patronos, & electores non esse opus nominatim citare, sed sufficere, si generaliter per edictum citentur. Mouet, quia *textus in cap. fin.* non decidit electores nominatim esse vocandos, sed solum competentes. Ergo patroni non sunt nominatim vocandi, sed præsentati si aliqui sint, quibus preceptorium terminus ad comparandum, & se examinandum signandus est. Deinde quia ita praxis obtinuit in canonicis doctoribus, & magistratibus, quorum electores per edictum vocantur, & in beneficiis curatis iuris patronatus apponitur edictum, vt si qui sint: quibus nominatio competit, accedat. Non ergo citatio specialis est necessaria requirenda.

9 Præterea non videtur esse in potestate instituentis preceptorium terminum apponere patronis ad præsentandum, nam cum ipsis, si laici sint, concessum sit à iure quadrimestre, si Ecclesiastici sint, concessum sit semestre, non potest iudex inferior illud abbreviare. Ergo vocatio apposita preceptorio termino comparatione præsentatorum intelligenda est, & non comparatione præsentantium.

10 Hinc infero institutionem beneficiorum iuris patronatus non esse faciendam durante termino concessio patronis ad præsentandum. Nam durante illo tempore poterit forte alius patronus apparere, & præsentationem facere, cui iuri derogandum non est. Præterquam quod patroni, si laici sint, possunt durante quadrimestri variare. Quapropter si de facto contingeret præsentationem ante lapsum quadrimestris, vel semestris fieri, & illa facta nouus patronus appareret, & peteret reuocari, reuocanda esset.

11 Deinde si collatio simplicis beneficii facta est in conditorio iudicio, fieri non potest, nec tradi illius possessio pendente termino ad appellandum, neque appellatione pendente: alias omnia erunt nulla, & attentata, *cap. de collatione beneficij, inuncto cap. non solum. de appellat. lib. 6. cap. 2. vt lite pendente. in 6.* & multis exorat Gonzalez de *mensib. & alternatiuis. gloss. 9. s. contra nullit. & attentata. n. 203.* Garcia de *benef. 9. p. c. 4. n. 26.* Lancell. de *attentat. l. p. c. 4. n. 614.* & 627. Quod non solum habet verum in collatione beneficij, sed etiam in illius institutione, & confirmatione, vt satis colligitur ex *cap. quoniam. fin. de elect. in 6.* tradunt doctores relati. Exiatio omnium est: quia appellatio est

præcipua defensio à iure litigantibus concessa. Ergo impedit non potest, dum à iure conceditur. At conceditur appellatio à fratre collationis, seu institutionis, dum iudicialiter proceditur. Ergo pendente termino ad appellandum, aut appellatione interposita non debet executioni mandari. Dixi, si collatio, seu institutio facta est in contraditorio iudicio. Nam si iudicium cessauit, & in collatione, seu institutione non fuit iudicialiter processum, locum non est appellationsi, sed illa non obstat procedi ad executionem collationis, seu institutionis. Quia appellatio executionem non suspendit executionem, neque causam attentatam, vt *text. in cap. cum inter. de electione.* & in collatione beneficiorum videtur expressus *textus in cap. constitutus. 46. ad finem in appellat. & tradit Gouart. in pract. c. 24. n. 5.* Lancell. de *attentat. 2. part. c. 12. limit. 3. per totam.* Gonzalez *dicta gloss. 9. contra nullit. & attentat. n. 27.* & *seqq.* Coniunctum autem extrajudicialiter procedi in prouisione beneficiorum, dum oppositores eorum iudice non firmant processum inter se contententes. Secus est si iudex partes iudicis assumit, & oppositores actoris, & rei. Gonzalez *supra* num. 38.

Cæterum quando iudicialiter proceditur in collatione, seu institutione beneficiorum, plures doctores limitant supradictam doctrinam de appellatione, vt licet non habeat stantem contrarietate in contrarium; cum enim per legem introduci possit, vt durante termino ad appellandum, & pendente appellatione collatio, & institutio executioni mandetur, vt expresse decisum est à Tridentino, in *beneficiis parochialibus. sess. 24. c. 18.* etiam per consuetudinem in beneficiis simplicibus introduci potest. Quia, vt dictum est, *præter de legib. disp. de consuet.* introduci consuetudine potest, quod potest lege sanciri; sic alius relatis Lancell. de *attentat. 2. p. c. 12. limit. 4.* Gonzalez *dicta gloss. 9. s. contra nullit. & attentat. n. 211.* Garcia *9. p. c. 4. n. 29.* An autem alicubi hæc consuetudo vigeat: Quæritur est de facto ex diligentibus inuestiganda. Garcia tamenque *supra* testatur nullibi esse hanc consuetudinem toleratam. At Perez de Lara de *anniversariis cap. lib. 2. c. 11. n. 3.* & Zeuallos *comm. contra comm. lib. 4. q. 1. alias q. 897. & n. 843.* firmant hanc consuetudinem in tribunalibus Archiepiscopii Toletani, & ceteris defendenda est: quia fauet Ecclesie, ne patore dno destituatur, vt bene dixit Lancell. *dicta limit. 48.* & Gouz. *n. 2. 2.*

13 Secundo limitant alij, ne appellatio executionem suspendat, quando est statutum, seu consuetudo synodalis, vt sententia definitiua lata de collatione, seu institutione beneficiorum executioni demandetur, non obstat appellatione iudiciali interposita. sic Garcia 9. p. de *benef. cap. 4. num. 34.* Gonzalez *dicta gloss. 8. contra nullit. & attentat. n. 203.* & alij apud ipsos. Sed an huiusmodi statutum vt vim habeat, debeat esse à seculo Apostolica confirmatum, & longo tempore obseruatum? Negat Garcia cum Zeuallos *dicta q. 897. & n. 853.* Mouetur Garcia, quia esse inferior principem non possit appellationem tollere: potest tamen in aliquo casu ex rationabili causa eius effectum suspendere, vt scilicet appellatio interposita executionem collationis non impediat, esto causam ad superiorem deuoluat. Zeuallos vero mouetur quia hæc suspensio fit ex consensu illorum, quorum interest: nam cum in synodo omnes Ecclesiarum pastores simul cum suo pastore adfuerint, & statuunt sententias diffinitiuas super collatione, & institutione beneficiorum mandari executioni non obstat appellatione interposita, eo ipso consentiunt, vt appellatio est: etiam causa suspensiuo.

Sed verius mihi apparet debere statutum, seu constitutionem synodalem à sede Apostolica confirmatam esse, aut ita longo tempore obseruatum, vt inducat consuetudinem. Alijs vim non habebit impediendi effectum appellationsi: sic Gonzalez *dicta gloss. 9. s. contra nullit. & attentat. n. 214.* Ratio est clara, quia si esse concessum est, cum iudicialiter proceditur, appellare à collatione, seu institutione; non solum ad effectum deuolutionis, sed etiam suspensiuum; sed infero mutare non potest quæ superioris lege sancita sunt, *cap. cum inferior cap. quod super. in d. maiorit. & obedient. cap. passio. aliu. de appell.* Ergo synodus ecclesie impedire non potest appellationsi effectum. Neque obstat, si dicas impediti ex consensu illorum, quorum interest. Quia pastorem, & Episcopi directe non interest, sed interest litigantium. Ergo dum litigantes appellationsi non cedunt, impediti eius effectum non potest. vt bene ipse Garc. *n. 31.* nouit. Quod si rigens, et fundatione beneficii haberi potest, quod appellatio litiganti non potest ad executionem collationis suspendendam, ergo etiam ex hanc. Neganda est consequentia. Nam fundatori à iure datum est, vt beneficio fundato eas condiciones, quæ sibi magis placeant, apponant: c. *præterea. el. 2. de iure patron. c. quanto. de censuris. & de ceteris. sess. 25. c. 5. de reformat.* quod tamen datum non est iudicibus inferioribus, & ita Gonzalez *dicta gloss. 9. n. 219.* cum Lancellotto *2. p. de attentat. c. 12. limit. 8. n. 7.* affirmat fundatorem in beneficii fundatione remouere appellationem posse, quam tamen negat iudicem alium inferiorum Pontifice potest remouere.